

Grote Kerk Gemeente

Dordrecht

zondag 19 december 2021 - 10.30 uur

vierde zondag van advent - Rorate coeli

voorganger: ds. P. L. Wansink

organist: Cor Ardesch

de kleur van deze zondag is paars

- klokgelui vooraf: de Dordtse Dom klokken **4, 5, 6** Klein Te Deum
- orgelspel: kleine partita over 'Hoe zal ik U ontvangen' P. Post
- welkom en korte afkondiging door de ouderling van dienst; stil gebed

VOORBEREIDING

- aansteken 4e kaars en gesproken tekst door één van de kinderen

Een vuur is warm, een vuur geeft licht en kijk het wordt steeds meer.

Zo krijgt de vrede een gezicht, wij wachten op de Heer.

Vier kaarsen schijnen in de nacht, het wonder is dichtbij.

Het kind dat zolang werd verwacht maakt alle mensen blij.

gemeente gaat staan

- intochtslied **gezing 158a: 1**
 - 1 God zij geloofd uit alle macht,
Hij komt zijn volk bevrijden
en heeft aan Israël gebracht
verlossing in zijn lijden.
Hij heeft zijn teken opgericht:
verheffing van het aangezicht
voor heel het huis van David,
zoals voorlang geschreven stond
heeft Hij gedacht aan zijn verbond,
zo doet Hij ons herleven.
- bemoediging v Onze hulp in de Naam van de Heer,
g **die hemel en aarde gemaakt heeft.**
- drempelgebed v Barmhartige God, - - -
- - - door Jezus Christus, onze Heer.
g **Amen.**
- zondagspsalm **psalm 19: 1, 2**
 - 1 De hemel roemt de Heer,
het firmament geeft eer
Hem, die 't heelal volbracht.
De dag spreekt tot de dag
van wat zijn hand vermag,
de nacht meldt het de nacht.
Er is geen taal, geen woord,
toch wordt alom gehoord
een wijd verbreide mare.
Geen stem gaat van hen uit,
maar overal verluidd
hetgeen zij openbaren.

- 2 God heeft de tent gemaakt,
waarin de zon ontwaakt
fier als een bruidegom,
die blinkend van gewaad
het bruidsvertrek verlaat
en licht verspreidt alom.
Zo, vrolijk als een held
die tot de zege snelt,
roept hij de nieuwe morgen;
hij trekt zijn glanzend spoor
de ganse hemel door:
zijn gloed laat niets verborgen.

gemeente gaat zitten

- smeekgebed vanuit de nood van de wereld,
besloten met kyrië **gezang 301f**

1 voorzang, 2 allen:

Heer, ont - ferm u,
Chris - tus, ont - ferm u.
Heer, ont - ferm u o - ver ons.

DIENST VAN HET WOORD

- groet v De Heer zal bij u zijn!
 g **De Heer zal u bewaren!**
- gebed bij de opening van het Woord
- lezing O.T.: Jesaja 45: 1-8 (NBV)
- 1 Dit zegt de HEER tegen Cyrus, zijn gezalfde,
die hij bij de rechterhand neemt,
aan wie hij volken onderwerpt,
voor wie hij koningen ontwapent,
voor wie hij deuren opent –

- geen poort blijft gesloten:
- 2 Ik zal voor je uit gaan,
ik zal ringmuren slechten,
bronzen deuren verbrijzelen,
ijzeren grendels stukbreken.
 - 3 Ik zal je verborgen schatten schenken,
diep weggeborgen rijkdommen.
Dan zul je weten dat ik de HEER ben,
de God van Israël, die jou bij je naam roept.
 - 4 Omwille van mijn dienaar Jakob,
van Israël, dat ik heb uitgekozen,
heb ik je bij je naam geroepen
en je met een erenaam getooid,
ofschoon je me niet kende.
 - 5 Ik ben de HEER, er is geen ander,
buiten mij is er geen god.
Ik heb je omgord met wapens,
ofschoon je me niet kende.
 - 6 Zo zal iedereen, van oost tot west,
weten dat er niets is buiten mij.
Ik ben de HEER, er is geen ander
 - 7 die het licht vormt en het donker scheidt,
die vrede maakt en onheil scheidt.
Ik ben het, de HEER, die al deze dingen doet.
 - 8 Hemel, laat gerechtigheid neerregenen,
laat haar neerstromen uit de wolken,
en laat de aarde zich openen.
Laten hemel en aarde redding voortbrengen
en ook het recht doen ontspruiten.
Ik, de HEER, heb dit alles geschapen.

- lied

gezing 463: 1, 2, 4, 5

- 1 Licht in onze ogen,
redder uit de nacht,
geldt uw mededogen
nog wie U verwacht?
- 2 Als der mensen trooster
roepen wij U aan:
noem de namelozen
met een nieuwe naam!

- 4 Bloesem in de winter,
roze dageraad,
wees ons teken dat de
zon verschijnen gaat!
- 5 Regen uw gerechtigheid
en bevrucht de aard,
tot de trouw ontkiemt en
vrede bloeien gaat!

gemeente gaat staan

- lezing N.T.: Lukas 1: 57-80 (Naardense Bijbel)

- 57 Maar als voor Elisabet de tijd vervuld is
om te bevallen,
baart zij een zoon.
- 58 Die rondom haar huizen
en die van geboorte familie van haar zijn
horen dat de Heer
zijn ontferming groot gemaakt heeft aan haar
en hebben zich mét haar verheugd.
- 59 En het geschiedt op de achtste dag:
als ze het jongetje komen besnijden
en het naar de naam van zijn vader
tot een Zacharias hebben uitgeroepen
- 60 zegt ten antwoord zijn moeder:
nee!- er zal Johannes worden geroepen!
- 61 Zij zeggen tot haar:
uit jouw geboortefamilie is er niemand
die met die naam wordt geroepen!
- 62 Maar ze hebben naar zijn vader gewenkt
hoe hij wil dat het wordt geroepen.
- 63 Hij vraagt om een plankje
en schrijft op wat hij wil zeggen:
Johannes is zijn naam!
Allen zijn verwonderd.
- 64 Maar terstond wordt zijn mond geopend,
komt zijn tong los
en spreekt hij, God zegenend.
- 65 Er geschiedt over allen die rondom hen huizen vreze,
en in heel het bergland van Judea
wordt van al deze dingen gesproken,
- 66 en allen die ze horen
sluiten ze in hun hart, zeggend:
wat zal dit jongetje voor iemand zijn?-
want de hand des Heren is met hem!

67 Zacharias, zijn vader,
wordt vervuld van de heilige geestesadem
en profeteert, zeggend:
68 gezegend de Heer, Israëls God:
omdat hij naar zijn gemeente omziet
en hem verlossing bereidt;
69 hij wekt een hoorn van redding voor ons op
in het huis van zijn knecht David,-
70 zoals hij heeft gesproken
door de mond van zijn heilige profeten
van eeuwigheid af:
71 redding van onze vijanden,
uit de hand van al wie ons haten,
72 om de ontferming
over onze vadersen te betonen,
te gedenken zijn heilig verbond,-
73 maar een eed die hij heeft gezworen
aan Abraham, onze vader:
74 het ons te geven om zonder vrees,
aan de hand van vijanden ontruikt,
hem te vereren,
75 in heiligheid en gerechtigheid
voor zijn aanschijn
al onze dagen!-
76 en jij dan, jongetje, tot profeet van de
Hoogste zul je worden geroepen,
want je zult uitgaan
voor het aanschijn van de Heer
om te bereiden wegen voor hem
77 door kennis van redding te
schenken aan zijn gemeente
in de vergeving van hun zonden;
78 het is door het innige ontfermen
van onze God
dat naar ons zal omzien
de zonsopgang uit den hoge,
79 om te schijnen voor wie neerzitten
in duisternis en schaduw des doods,-
om onze voeten te richten
op een weg van vrede!
80 Maar het jongetje is opgegroeid
en door geestesadem krachtig geworden;
hij is in de woestijnen geweest
tot de dag
dat hij zich aan Israël vertoont.

- lofprijzing v Lof zij U, Christus
g **in eeuwigheid, amen.**

gemeente gaat zitten

- woord voor de kinderen

- uitleg en verkondiging

Lukas 1, 57-80 Jesaja 45, 1-8 4^e zondag van advent

4^e advent. De naam van deze zondag in de traditie: dauwt hemelen. Naar Jesaja 45: Gods gerechtigheid zal neer regenen uit de wolken op de aarde. Het dauwt uit de hemel neer: Gods trouw. Maar ja zien we dat? Waar? En dat klemmt temeer na de avond naweer een lockdown, in voor ons land weer een stap terug, opnieuw onzekere tijden – wat gaat er gebeuren rond de oprukkende omikronvariant van het corona virus- lezen we opnieuw over de priester Zacharias en Elisabet zijn vrouw. Weer valt op: hun trouw aan Gods wet. Het geschiedt op de achtste dag, als ze het jongetje komen besnijden... Ook van Jezus meldt Lukas straks dat hij wordt besneden op de achtste dag. Zoals Joden dat nog steeds doen, de besnijdenis teken van Gods verbond met zijn volk. De eeuwen door hebben Joden dat gedaan en het was in de oorlogsjaren een niet te verbergen teken. Je bent immers letterlijk getekend als zoon van het verbond. En de antisemitische propaganda wist er wel raad mee, gruwelijke verhalen zijn erover verteld. Tegenwoordig woedt er een andere discussie: Kun je dit kinderen wel aandoen, is het niet een aantasting van de menselijke integriteit. Verminken we kinderen zo niet? Onze rationele verlichte cultuur kan pijn en lijden maar heel moeilijk plaatsen. Maar is die pijn, die scherpe pijn, en dat getekend zijn nu niet de kern van de zaak: dat de man geraakt wordt in zijn trots, zijn mannelijkheid. Is het niet een teken van nederigheid? En wat is eigenlijk de menselijke integriteit, waar ik recht op heb. Zeer actuele vragen rond de vaccinatie. Mijn lichaam! Niet aankomen! Tja dan gaat Israël de geschiedenis door een getekende weg en dat hebben ze nogal eens geweten. De natuurlijke mens, de heiden in ons begrijpt niet dat je een jongetje zou besnijden.

Zacharias en Elisabet staan anders in het leven. Ze vernoemen hun kind ook niet naar zijn voorgelacht maar noemen de van Godswegen gekozen naam Johannes: God is genadig. En dat is nu precies waar het om gaat. Gods genade, zijn barmhartigheid. Aan het slot van het lied van Zacharias klinkt dat nog een keer: het is door het innige ontfermen van onze God. Daar staat een prachttuitdrukking. Die ontferming van God komt van binnenuit. Plastisch

vanuit waar zijn darmen zich bevinden vanuit zijn bewogenheid. En dat kan natuurlijk helemaal niet van God gezegd, zo menselijk. Maar zo diep is God men ons mensen bewogen. En laat dat dan maar schuren met onze verheven ideeën over onlichamelijk God. Dat zal allemaal wel. Maar het raakt hem als mensen lijden, het raakt hem als het zo uit de hand loopt op die aarde van ons, steeds weer roept hij zijn volk, niet vanwege dat volk, maar vanwege de wereld. Het gaat om heil, redding. Tja en als teken daarvan laat hij de zonen van zijn volk geraakt worden. Laten wij in Gods naam als heidenen daar niet over oordelen. Het zou nog wel eens om de kern van onze beschaving kunnen gaan. Gods barmhartigheid tot in het lichaam.

Letterlijk het eerste dat Zacharias doet als hij weer kan spreken is deze God prijzen. Hij zegent God. Dat is het perspectief van ons leven. En vervolgens geeft de evangelist Lucas ons opnieuw een lied. Ook dit lied zal hij ontleend hebben aan de zelfde Joods-christelijke gemeenschap waar hij het lied van Maria in tegenkwam. En ook nu gaat het om Gods reddende handelen, een hoorn van heil, bevrijding en verderop horen we dat dit kind kennis van heil zal schenken. Heil van Gods wege daar gaat het om. Maar dat heil van God zijn barmhartigheid gaat niet buiten de pijn en het lijden van mensen om.

De tekst uit Jesaja die we lazen bepaalt ons daar ook bij. Een intrigerende tekst. Van belang – velen van u weten dat- het 2^e deel van Jesaja, vanaf hoofdstuk 40 is geschreven in de tijd dat Israël in ballingschap zat. Gevangen in Babylonië staat er een naamloze profeet op die zijn volksgenoten troost biedt. En dan opent Jesaja 45 met schokkende woorden: Dit zegt de Heer tegen Cyrus zijn gezalfde. De gezalfde, de Messias, de beloofde redder, maar wie wordt zo aangeduid? Cyrus de koning van de Perzen. Cyrus als Messias? De Perzische koning die een geweldige macht had verworven en die de Babyloniërs van de aardbodem heeft gevaagd, hem zien als gezalfde van de Heer. Waar Israël gevangen zit komt redding van totaal onverwachte kant en Jesaja aarzelt niet daarin Gods hand te zien. Het leven gaat niet buiten God om. De opkomst van Cyrus betekent redding voor Israel. En we horen: Zo zal iedereen, van oost tot west weten dat er niets is buiten mij. Ik ben de Heer er is geen ander, die het licht vormt en het donker schept, die vrede maakt en onheil schept. Ik ben het de Heer die al deze dingen doet.

Meteen steigeren wij. Dat kan je toch niet van God zeggen. Dat hij onheil schept. Al in de vroege kerk – in de 2^e eeuw- had je een radicale volgeling van Paulus. Hij heette Marcion. Hij geeft heel hoog op van de God van de liefde, die we in Jezus Christus hebben leren kennen. De God van de liefde staat tegenover het kwaad en alle ellende. Marcion ziet veel ellende in deze wereld, in deze schepping. Hij heeft natuurlijk gelijk. Er is zoveel onverklaarbaar lijden, verdriet. Een kind dat ziek is, mensen die sterven, nog jong. Marcion kan het niet in overeenstemming brengen met de liefdevolle God van Christus. Zijn conclusie: deze schepping is deels mislukt. Die schepping kan nooit het werk zijn van de liefdevolle God. En hij struikelt over Jesaja 45,7: een God die onheil schept. Dat is waanzin. Dat kun je nooit zeggen: God is liefde. De kerk van alle eeuwen heeft de standpunten van Marcion niet

overgenomen. Tot verbazing van de grote liberale Marcionkenner Adolf von Harnack hield de kerk ook in de 20^e eeuw nog vast aan dat rare Oude Testament. Het is toch moeilijk vol te houden een God die zelfs onheil schept? Maar begrijpen we wat Jesaja bezielde? De profeet ziet in heel die wereld van ons, in dat weerbarstige leven ook midden in de coronacrisis met inderdaad – dat is het gelijk van Marcion- zoveel lijden dat wij niet begrijpen, in heel dat leven ziet Jesaja Gods weg met ons. Je kan het ook anders zien. Maar dan wordt dit leven een toevallige speling van het lot. Soms zit het mee, soms zit het tegen. Dat is zo'n beetje de visie van veel van die verlichte denkers. Het leven is een chaos, wees vooral een rationeel denkend mens en maak er – en dat is dan weer volkomen irrationeel- maar het beste van. Tja.

Nee Jesaja weet beter, Zacharias en Elisabeth weten beter: God is genade,. Johannes is zijn naam. Hij is met innige ontferming bewogen. Dat betekent niet altijd onmiddellijk heil, klaar terwijl u wacht, dat het goed gaat, succes. Het kan zelfs soms pijn en lijden betekenen. Wat dat betreft leven we in onzekere tijden. Maar laten we ons niet verkijken, niet blind staren op een virus, zelfs niet op verdriet of pijn. Gods barmhartigheid gaat er dwars doorheen. Wij zien het niet altijd, maar Hij is genadig, zijn heil komt. Vast en zeker. Jochen Klepper was een Duits theoloog en dichter getrouwd met een Joodse vrouw. In de oorlogsjaren is hij met vrouw en één dochter in de adventsperiode van 1942 vrijwillig gestorven. Zijn lied 445, is een van de mooiste adventsliederen die ik ken. We gaan het nu zingen. Gods gerechtigheid zal ontkiemen en ontspruiten, zal uit de hemel neerdalen als dauw vol liefde, vol trouw, vol innige ontferming. Hij is licht in het duister van onze nacht. Zijn heil komt. Amen.

- meditatief orgelspel

- lied

gezing 445: 1, 2, 3

- 1 De nacht is haast ten einde,
de morgen niet meer ver.
Bezing nu met verblijden
de heldere morgenster.
Wie schreide in het duister
begroet zijn klare schijn
als hij met al zijn luister
straalt over angst en pijn.
- 2 Zo is ons God verschenen
in onze lange nacht.
Hij die de engelen dienen
die eeuwen is verwacht,
is als een kind gekomen
en heeft der wereld schuld
nu zelf op zich genomen
en draagt ze met geduld.
- 3 Hoevele zwarte nachten
van bitterheid en pijn
en smartelijk verwachten
ons deel nog zullen zijn
op deze donkere aarde,
toch staat in stille pracht
de ster van Gods genade
aan 't einde van de nacht.

DIENT VAN DE GEBEDEN

- dankgebed en voorbeden, steeds onderbroken door **gezang 368a**

v zo bidden wij U allen tezamen

- moment
van persoonlijk gebed in stilte

- gezamenlijk Onze Vader

gemeente gaat staan

- slotlied **gezang 437: 1, 2, 3, 5**

- 1 Kom tot ons, scheur de hemelen, Heer,
daal, Heiland, uit uw hemel neer.
Ruk open, rijt ze uit het slot,
de hemeldeuren, Zoon van God.
- 2 Dauwt, hemelen, schenk u maatloos uit,
daal, Heer, als dauw op dorstig kruid.
Gij wolken, breekt in regens neer,
regen de Heiland, Israëls Heer.
- 3 Breek, aarde, uit, breek uit in pracht,
dat berg en dal van lente lacht.
O aarde, wek die roze rood,
ontspring, Heer, aan der aarde schoot.
- 5 Gij klare zon, gij schone ster,
door ons aanschouwd van eindeloos ver,
o zon ga op, o zonneschijn,
laat ons niet in het donker zijn.

- uitzending en zegen
allen: **Amen.**

- orgelspel: den 19den Psalm C. Kee

collecten

In deze dienst zijn de collecten bestemd voor de volgende doelen:

kerk: Drukwerk kosten fotografiediensten Grote Kerk Gemeente
diaconie: Diaconie algemene/wijk doeleinden

Vanuit de collecten Algemene Diaconie worden personen en/of gezinnen onderhouden die moeten rondkomen van een minimuminkomen of om andere redenen moeite hebben in hun levensonderhoud te voorzien.

Uw gaven voor kerk en diaconie kunt u overmaken op rekeningnummer NL37 INGB 00006573 05 t.n.v. Wijkraad 1 der Hervormde Gemeente onder vermelding van **kerkdienst 19 december 2021**. De penningmeester zorgt voor de verdeling.

Ook staan er bij de uitgang schalen voor uw gaven.

agenda

maandag t/m vrijdag 10.00-14.00 uur stilteruimte Trinitatiskapel
(zondag 12.00-14.00 uur)

woensdag, 8:45 uur lauden, Trinitatiskapel

bijbelkring

Misschien ten overvloede maar in verband met de coronamaatregelen vervalt ook de bijbelkring van aanstaande dinsdag 21 december.

komende vrijdag 24 december, 16:15 – kinderkerstnachtviering

voorganger: ds. P. L. Wansink
organist: Kees Bax

komende zaterdag 25 december, 10:30 – kerstfeest

voorganger: ds. P. L. Wansink
organist: Cor Ardesch

komende zondag 26 december, 10:30 – tweede kerstdag

voorganger: ds. P. L. Wansink
organist: Kees Bax

schoenactie

Geraakt door het leed in en om de vluchtelingenkampen, willen Stichting CRR, Christian Refugee Relief en Stichting Bootvluchteling graag samen de handen uit de mouwen steken en vragen we u om hulp. Duizenden mensen zitten vast in een overvol kamp met een groot tekort aan basisvoorzieningen. Dagelijks ervaren we hoe groot de nood en hoe hard onze hulp nog steeds nodig is.

De vluchtelingenproblematiek lijkt te groot en ingewikkeld om opgelost te worden. Overheden en politieke partijen verzanden regelmatig in het politieke steekspel. "Maar wat kunnen we wel voor ze doen?" Door niet te kijken naar de problematiek of het systeem, maar naar de mens die er de dupe van is. Een helpende hand uitsteken naar de ander is op veel manieren mogelijk!

Hermien Hol (verpleegkundige en diaken van de Grote Kerk) is in de vluchtelingenkampen geweest en heeft twee zomers gewerkt voor Stichting Bootvluchteling. Het viel haar op dat de kinderen die in de kampen wonen vaak met verwondingen aan de voeten op het spreekuur komen en meestal alleen plastic schoenen hebben.

We vragen u om een paar stevige kinderschoenen die de kinderen beschermen tijdens deze koude winter in te leveren in de wijkzaal van Grote Kerk aan de Lange Gelderse kade 2 te Dordrecht.

De inzamelmomenten zijn:

- Voorafgaand aan de kinderkerstviering om 15.30 op 24-12
- Na de dienst op kerstochtend tussen 11.30 en 12.30 op 25-12
- Na de dienst op 2 januari tussen 11.30 en 12.30

De ingezamelde schoenen worden in januari 2022 naar het centrale inzamelpunt van Christian Refugee Relief gebracht door Klaas en Marleen Romijn, gemeenteleden van de Grote Kerk. Hierna gaan alle goederen op transport naar de kampen in Lesbos, Chios, Athene en/of Samos.

gastlidmaatschap

U voelt zich betrokken bij de Grote Kerk Gemeente en weet zich met ons verbonden? Dan is het mogelijk om gastlid te worden. Voor meer informatie verwijzen we u naar: www.grotekerk-dordrecht.nl.